

SAOPŠTENJE

FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom upotrebe podataka obavezno navedu izvor
Users are kindly requested to mention the data source

GODINA / YEAR V

SARAJEVO, 25.07.2013.

BROJ / NUMBER 6

INDEKS OBIMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE U BOSNI I HERCEGOVINI ZA JUNI 2013. GODINE - PRETHODNI PODACI VOLUME INDEX OF INDUSTRIAL PRODUCTION IN BOSNIA AND HERZEGOVINA JUNE 2013 – PRELIMINARY RESULTS

Indeks obima industrijske proizvodnje – ukupno

Ukupna desezonirana industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini u junu 2013. u poređenju sa majom 2013. bilježi pad od 1,9%.

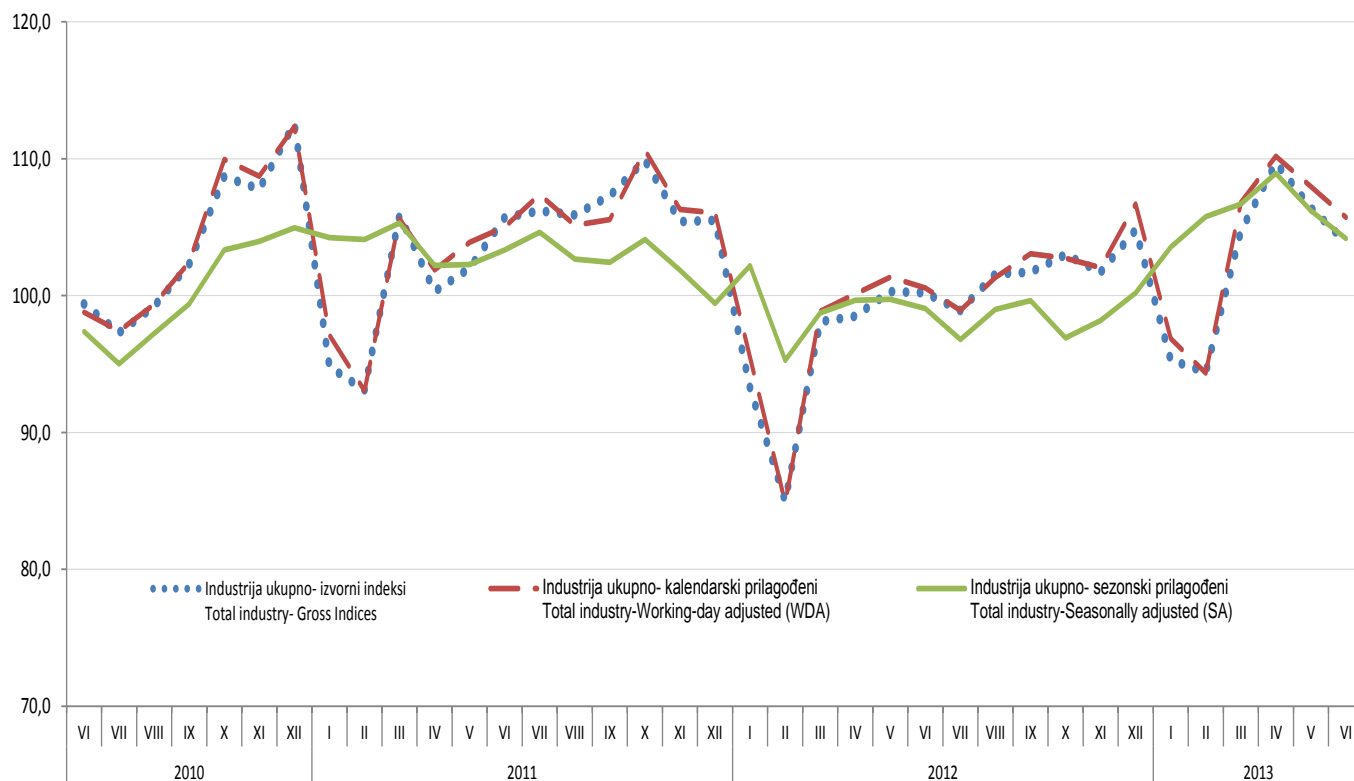
U junu 2013. u poređenju s junom 2012. industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini, kalendarski prilagođena, bilježi rast za 5,1%.

Industrial production volume index – Total

Total seasonally adjusted industrial production in Bosnia and Herzegovina in June 2013th, compared with May 2013th, decreased by 1.9%.

In June 2013th, compared with June 2012th, industrial production in Bosnia and Herzegovina, the calendar adjusted, increased by 5.1%.

Grafik 1. Vremenska serija industrija ukupno - izvorni, kalendarski i sezonski prilagođeni indeksi: juni 2010 - juni 2013 (2010 = 100)
Graph 1. Time series for total industry - Gross, Working-day and Seasonally Adjusted indices: June 2010 - June 2013

Indeksi obima industrijske proizvodnje prema GIG agregatima

Mjesečna poređenja

U junu 2013. u odnosu na maj 2013. proizvodnja Intermedijarnih proizvoda manja je za 2,3%, Trajnih proizvoda za široku potrošnju manja za 3,8%, Kapitalnih proizvoda manja za 4,0%, Energije za 4,2% te Netrajnih proizvoda za široku potrošnju manja za 5,3%,

Godišnja poređenja

U junu 2013. u odnosu na juni 2012. Kapitalni proizvodi veći su za 27,2%, Netrajni proizvodi za široku potrošnju veći su za 9,8% i Intermedijarni proizvodi veći za 3,9%, dok je proizvodnja Energije manja za 7,4% te Trajnih proizvoda za široku potrošnju manja za 10,0%.

Indeks obima industrijske proizvodnje prema područjima KD BIH 2010 (EU NACE Rev.2)

Mjesečna poređenja

Prema područjima KD BIH 2010. sezonski prilagođena industrijska proizvodnja u junu 2013. u poređenju sa majom 2013., zabilježen je pad u Proizvodnji i snabdjevanju električnom energijom i plinom za 0,4%, Prerađivačkoj industriji zabilježen je pad za 3,7%, i Vađenje ruda i kamena bilježi pad za 12,5%.

Godišnja poređenja

U junu 2013. u odnosu na juni 2012. industrijska proizvodnja, kalendarski prilagođena, bilježi rast u Prerađivačkoj industriji za 8,5%, Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom bilježi rast za 4,6% dok je u Vađenju ruda i kamena zabilježen pad za 20,5%.

Indeksi obima industrijske proizvodnje prema oblastima KD BiH 2010

Mjesečna poređenja

Posmatrano po oblastima djelatnosti (stope izračunate iz sezonski prilagođenih indeksa) u junu 2013. u odnosu na maj 2013. najveći rast zabilježen je kod oblasti 07 – Vađenje metalnih ruda (22,0%), oblasti 15 – Proizvodnja kože i srodnih proizvoda (7,3%) i oblast 28 – Proizvodnja mašina i uređaja, d.n. (6,1). Najveći pad industrijske proizvodnje u junu 2013. prema maju iste godine zabilježen je kod oblasti 33 – Popravak i instaliranje mašina i opreme (23,9%), oblasti 32 – Ostala prerađivačka industrija (19,8%) i oblasti 21- Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata (19,7%).

Godišnja poređenja

Posmatrano po oblastima djelatnosti (stope izračunate iz kalendarski prilagođenih indeksa) u junu 2013. u odnosu na juni 2012. najveći rast zabilježen je kod oblasti 32 – Ostala prerađivačka industrija (140,6%) i oblasti 28 – Proizvodnja mašina i uređaja, d.n. (108,4%). Najveći pad industrijske proizvodnje u junu 2013. prema istom mjesecu prethodne godine zabilježen je kod oblasti 33 – Popravak i instaliranje mašina i opreme (41,7%) i oblasti 19 – Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda (35,5%).

Na grafikonu 4. su predstavljene godišnje stope promjene za period januar – juni 2013. u odnosu na isti period prethodne godine izračunate iz kalendarski prilagođenih indeksa.

Industrial production volume index, according to the MIGs

Monthly comparison

In June 2013th, compared to May 2013th, production of Intermediate goods decreased by 2.3%, Consumer durables decreased by 3.8%, Capital goods decreased by 4.0%, Energy decreased by 4.2% and Consumer non-durables production decreased by 5.3%.

Annual comparison

In June 2013th, compared with June 2012th, Capital goods increased by 27.2%, Consumer non-durables increased by 9.9% and Intermediate goods increased by 3.9%, while production of Energy decreased by 7.4% and Consumer durables decreased by 10.0% and

Industrial production volume index, according to the KD BIH 2010 (EU NACE Rev.2) sections

Monthly comparison

According to the KD BIH 2010, seasonally adjusted industrial production in June 2013th, compared with May 2013th, fall was recorded in Electricity and gas supply by 0.4%, Manufacturing decreased by 3.7% and in Mining and quarrying decreased by 12.5%.

Annual comparison

In June 2013th, compared with June 2012th, industrial production, the calendar adjusted, in Manufacturing increased by 8.5%, Electricity and gas supply increased by 4.6% while Mining and quarrying decreased by 20.5%.

Indices of industrial production according to NACE Rev. 2 divisions

Monthly comparisons

By divisions of activities (rates are calculated from seasonally adjusted indices) in June 2013 compared to May 2013 the highest growth is recorded in the divisions 07 – Mining of metal ores (22.0%), division 15 – Manuf. of leather and related products (7.3%) and division 28 – Manuf. of machinery and equipment, n.e.c. (6.1%). The largest decline in industrial production in June 2013 compared to May 2013 was recorded in the division 33 - Repair and installation of machinery and equipment (23.9%), followed by division 32 – Other manufacturing (19.8%) and division 21 – Manuf. of basic pharmac. products and pharmac. preparations (21.7%).

Annual comparisons

Observed by divisions of activities (rates are calculated from calendar adjusted indices) in June 2013 compared to the June 2012, the highest growth is recorded in the division 32 - Other manufacturing (140.6%), and division 28 – Manufacture of machinery and equipment, n.e.c. (108.4%). The largest decline in industrial production in June 2013 compared to the June 2012 is recorded in the division 33 - Repair and installation of machinery and equipment (41.7%) and division 19 - Manufac. of coke and refined petroleum products (35.5%).

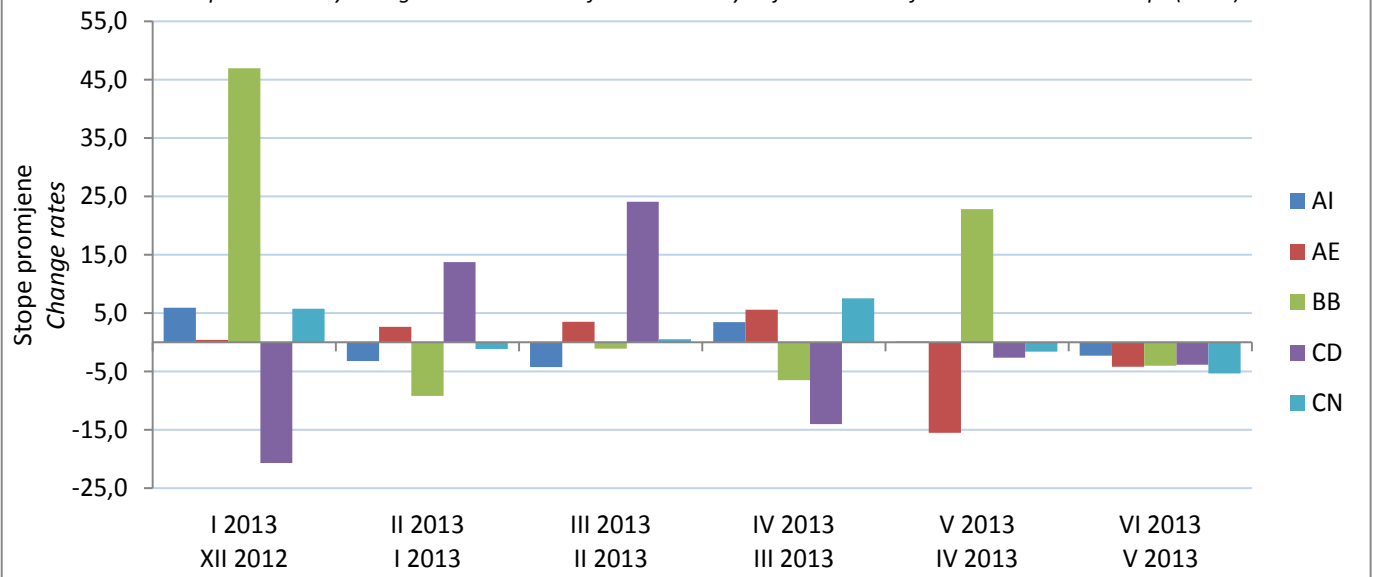
Graph 4 represents annual change rates for the period January-June of 2013 compared to the same period of the previous year calculated from working-day adjusted indices.

TABELA 1. MJESEČNE STOPE PROMJENA IZRAČUNATE IZ DESEZONIRANIH INDEKSA OBIMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE, JUNI 2013.

TABLE 1. MONTH-ON-MONTH GROWTH RATES CALCULATED FROM SEASONALLY ADJUSTED VOLUME INDICES ON INDUSTRIAL PRODUCTION, JUNE 2013

	I 2013 XII 2012	II 2013 I 2013	III 2013 II 2013	IV 2013 III 2013	V 2013 IV 2013	VI 2013 V 2013	
Ukupno industrija	3,3	2,1	0,9	2,1	-2,5	-1,9	Total industry
Glavne industrijske grupe (GIG)							Main Industrial Groups (MIGs)
AI Proizvodi za međufaznu potrošnju	5,9	-3,2	-4,2	3,5	0,1	-2,3	AI Intermediate goods
AE Energija	0,4	2,7	3,5	5,6	-15,5	-4,2	AE Energy
BB Kapitalni proizvodi	46,9	-9,2	-1,1	-6,5	22,8	-4,0	BB Capital goods
CD Trajni proizvodi za široku potrošnju	-20,7	13,7	24,0	-14,0	-2,6	-3,8	CD Consumer durables
CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju	5,7	-1,1	0,5	7,5	-1,6	-5,3	CN Consumer non-durables
Područja i oblasti KD BiH 2010							NACE Rev.2 Sections and Divisions
B Vađenje ruda i kamena	2,8	-6,0	-2,2	4,2	-1,8	-12,5	B Mining and quarrying
05 Vađenje ugljena i lignita	-2,5	-3,5	-1,2	4,7	3,6	-17,0	05 Mining of coal and lignite
07 Vađenje metalnih ruda	16,1	-11,0	-1,4	4,4	-14,0	22,0	07 Mining of metal ores
08 Vađenje ostalih ruda i kamena	30,0	-21,2	-1,8	11,8	-10,6	12,1	08 Other mining and quarrying
C Prerađivačka industrija	16,1	-4,3	-1,9	5,6	-0,3	-3,7	C Manufacturing
10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	2,4	-0,4	0,2	4,9	-4,4	0,7	10 Manufacture of food products
11 Proizvodnja pića	-5,6	2,0	-0,9	4,1	2,5	-6,6	11 Manufacture of beverages
12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	13,2	-14,2	23,0	-10,8	1,6	-0,7	12 Manufacture of tobacco products
13 Proizvodnja tekstila	52,5	0,8	-15,1	29,2	4,1	-8,3	13 Manufacture of textiles
14 Proizvodnja odjeće	5,5	-10,2	30,9	18,5	3,0	-4,0	14 Manufacture of wearing apparel
15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	9,4	-6,6	-2,9	36,4	-24,7	7,3	15 Manufacture of leather and related products
16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	12,3	0,4	-6,0	7,0	4,7	-12,3	16 Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	0,5	-8,1	-13,1	11,5	1,4	0,0	17 Manufacture of paper and paper products
18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	-0,6	11,2	3,1	-11,9	22,2	-4,1	18 Printing and reproduction of recorded media
19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	119,2	-17,5	-16,2	96,7	-55,6	-11,6	19 Manufacture of coke and refined petroleum products
20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	4,5	-0,8	4,1	11,8	-11,5	2,2	20 Manufacture of chemicals and chemical products
21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	-4,9	-4,0	6,6	7,5	-11,5	-19,7	21 Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	12,6	8,3	-14,7	-0,4	2,9	-2,8	22 Manufacture of rubber and plastic products
23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	2,0	7,8	-15,5	-2,3	10,5	-4,8	23 Manufacture of other non-metallic mineral products
24 Proizvodnja baznih metala	-4,1	-7,9	26,1	-8,7	4,8	-6,2	24 Manufacture of basic metals
25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	33,2	-14,7	-2,6	17,2	-3,9	-6,0	25 Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	-64,0	74,5	-19,0	-7,9	21,6	-0,6	26 Manufacture of computer, electronic and optical products
27 Proizvodnja električne opreme	41,6	-12,8	-3,0	20,5	-2,0	3,2	27 Manufacture of electrical equipment
28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	38,8	-5,8	-10,1	23,1	19,9	6,1	28 Manufacture of machinery and equipment n. e. c.
29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	33,5	-6,3	6,7	1,8	2,2	-2,4	29 Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	-65,5	38,3	15,3	23,6	0,8	-4,2	30 Manufacture of other transport equipment
31 Proizvodnja namještaja	0,3	27,5	21,8	-23,6	-4,8	-9,3	31 Manufacture of furniture
32 Ostala prerađivačka industrija	-7,2	32,5	4,4	61,8	22,0	-19,8	32 Other manufacturing
33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	5,4	-1,9	-17,0	-6,7	13,6	-23,9	33 Repair and installation of machinery and equipment
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (izuzev grane 35.3 - proizvodnja i snabdjevanje parom i klimatizacija)	-1,8	8,5	2,5	1,4	-9,8	-0,4	D Electricity, gas, steam and air conditioning supply (except group 35.3 - Steam and air conditioning supply)
35 Proizvodnja i snabdjevanje elekt. energijom i plinom	-1,8	8,5	2,5	1,4	-9,8	-0,4	35 Electricity and gas supply

Grafik 2. Mjesečne stope promjena izračunate iz desezoniranih indeksa za Glavne industrijske grupe (GIG)
Graph 2. Monthly change rates calculated from seasonally adjusted indices for Main Industrial Groups (MIGs)

Grafik 3. Mjesečne stope promjena izračunate iz desezoniranih indeksa za ukupnu industriju i područja djelatnosti
Graph 3. Monthly change rates calculated from seasonally adjusted indices for Total Industry and divisions

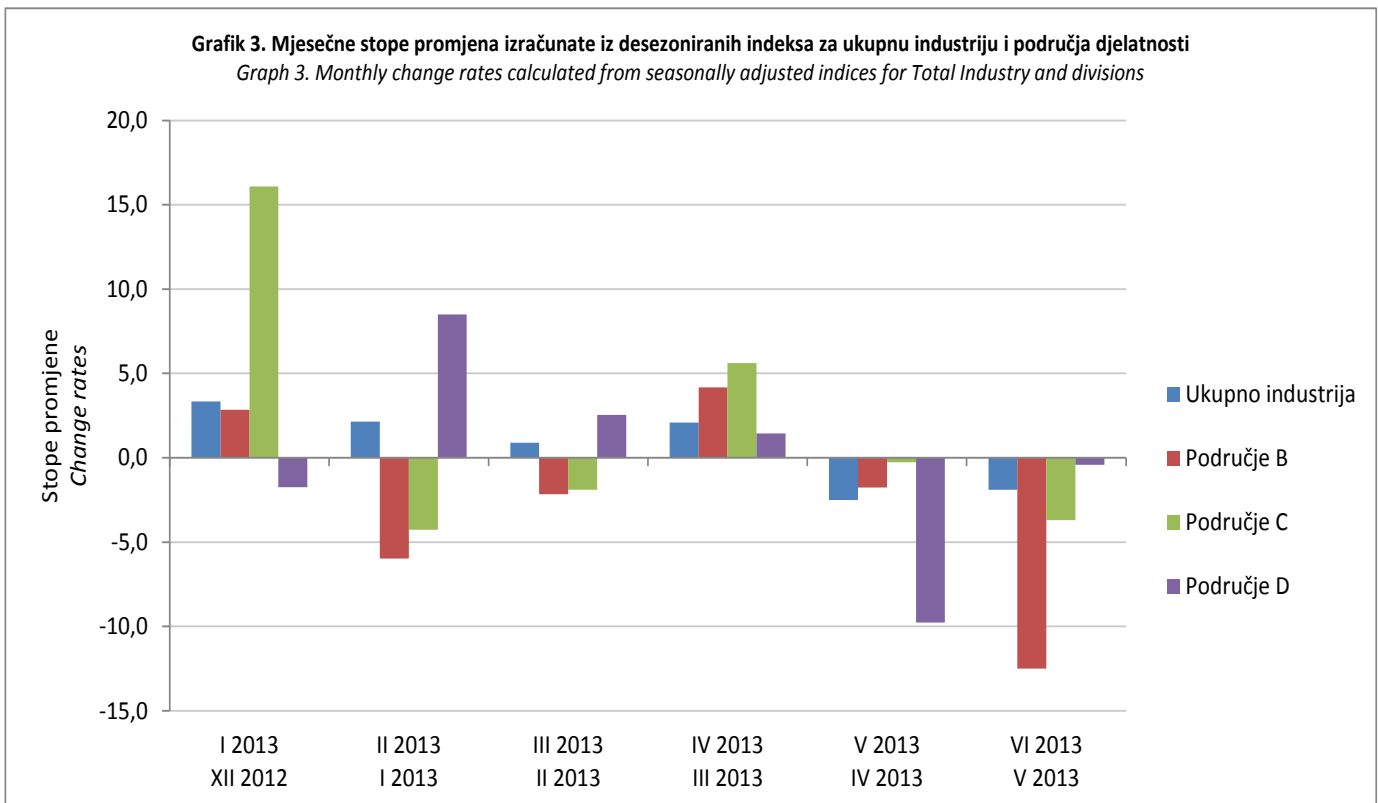

TABELA 2. GODIŠNJE STOPE PROMJENA IZRAČUNATE IZ KALENDARSKI PRILAGOĐENIH INDEKSA OBIMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE, JUNI 2013.

TABLE 2. YEAR-ON-YEAR GROW RATES CALCULATED FROM WORKING-DAY ADJUSTED VOLUME INDICES ON INDUSTRIAL PRODUCTION, JUNE 2013

	I 2013	II 2013	III 2013	IV 2013	V 2013	VI 2013	I – VI 2013	
	I 2012	II 2012	III 2012	IV 2012	V 2012	VI 2012	I – VI 2012	
Ukupno industrija	1,5	11,2	8,0	10,0	6,5	5,1	7,0	Total industry
Glavne industrijske grupe (GIG)								Main Industrial Groups (MIGs)
AI Proizvodi za međufaznu potrošnju	1,2	15,8	-7,7	2,4	-0,2	3,9	1,8	AI Intermediate goods
AE Energija	2,8	8,6	12,0	10,4	-5,1	-7,4	3,8	AE Energy
BB Kapitalni proizvodi	46,6	28,1	18,9	5,4	37,2	27,2	25,8	BB Capital goods
CD Trajni proizvodi za široku potrošnju	-24,1	7,6	44,2	-13,5	-4,3	-10,0	-2,4	CD Consumer durables
CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju	9,8	4,2	7,7	25,7	16,0	9,8	12,3	CN Consumer non-durables
Područja i oblasti KD BiH 2010								NACE Rev.2 Sections and Divisions
B Vadenje ruda i kamena	-5,8	1,0	-13,4	-0,6	-6,2	-20,5	-8,2	B Mining and quarrying
05 Vadenje ugljena i lignita	-9,8	-6,0	-13,4	-1,2	-5,3	-23,3	-10,2	05 Mining of coal and lignite
07 Vadenje metalnih ruda	25,4	54,1	-1,4	10,8	-6,3	-1,1	7,8	07 Mining of metal ores
08 Vadenje ostalih ruda i kamena	-4,8	15,0	-19,9	-12,4	-6,6	-7,7	-8,1	08 Other mining and quarrying
C Prerađivačka industrija	7,3	17,6	5,7	13,5	10,9	8,5	10,4	C Manufacturing
10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	5,5	-0,6	-3,4	19,3	12,1	14,5	7,9	10 Manufacture of food products
11 Proizvodnja pića	-12,1	-3,3	-6,4	5,6	17,1	-7,1	0,0	11 Manufacture of beverages
12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	-6,5	-28,2	83,1	11,0	-5,4	-13,1	1,8	12 Manufacture of tobacco products
13 Proizvodnja tekstila	10,2	18,0	-3,9	49,2	52,5	34,3	25,4	13 Manufacture of textiles
14 Proizvodnja odjeće	-11,2	-1,4	14,6	28,4	44,8	29,3	17,4	14 Manufacture of wearing apparel
15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	11,8	6,4	0,3	50,0	9,2	25,7	15,3	15 Manufacture of leather and related products
16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	17,1	71,0	5,2	11,6	14,3	3,2	15,2	16 Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	30,3	7,9	-15,2	-3,3	-5,7	3,5	1,4	17 Manufacture of paper and paper products
18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	-13,7	46,5	41,6	28,0	47,0	43,7	29,3	18 Printing and reproduction of recorded media
19 Proizvodnja koks i rafiniranih naftnih proizvoda	22,8	7,3	-6,2	95,2	-40,7	-35,5	2,8	19 Manufac. of coke and refined petroleum products
20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	0,8	14,6	-1,6	23,3	2,4	14,5	8,6	20 Manufacture of chemicals and chemical products
21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	52,7	27,8	41,5	46,6	12,4	-19,2	23,4	21 Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	-7,1	23,7	-13,5	-10,1	-2,2	2,4	-2,4	22 Manufacture of rubber and plastic products
23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	-38,8	51,1	-29,5	-15,4	1,6	-2,7	-10,0	23 Manufacture of other non-metallic mineral products
24 Proizvodnja baznih metala	-0,9	4,2	0,7	-8,3	-8,3	-2,2	-2,8	24 Manufacture of basic metals
25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	31,3	32,7	14,2	28,0	20,2	11,8	22,0	25 Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	-53,9	-16,0	-29,6	-33,9	-36,7	-25,7	-32,9	26 Manufacture of computer, electronic and optical products
27 Proizvodnja električne opreme	48,0	40,4	5,3	-21,5	-18,6	10,0	2,7	27 Manufacture of electrical equipment
28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	35,6	16,7	-15,2	31,8	109,4	108,4	42,3	28 Manufacture of machinery and equipment n. e. c.
29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	46,1	16,6	30,4	47,2	40,8	43,9	36,9	29 Manufac. of motor vehicles, trailers and semi-trailers
30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	-49,5	34,9	28,0	48,2	4,1	34,0	11,9	30 Manufacture of other transport equipment
31 Proizvodnja namještaja	-18,4	10,9	47,8	6,5	9,5	-5,7	6,8	31 Manufacture of furniture
32 Ostala prerađivačka industrija	-3,2	77,6	38,2	98,6	110,2	140,6	78,9	32 Other manufacturing
33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	206,8	213,8	91,3	-56,4	-17,9	-41,7	-10,1	33 Repair and installation of machinery and equipment
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (izuzev grane 35.3 - proizvodnja i snabdjevanje parom i klimatizacija)	2,9	15,4	29,5	9,6	-3,5	4,6	9,9	D Electricity, gas, steam and air conditioning supply (except group 35.3 - Steam and air conditioning supply)
35 Proizvodnja i snabdjevanje elekt. energijom i plinom	2,9	15,4	29,5	9,6	-3,5	4,6	9,9	35 Electricity and gas supply

Grafik 4. Godišnje stope promjene industrijske proizvodnje iz kalendarski prilagođenih indeksa, I - VI 2013/I - VI 2012
 Graph 4. Year-on-year change rates of industrial production from working-day adjusted indices, I - VI 2013/I - VI 2012

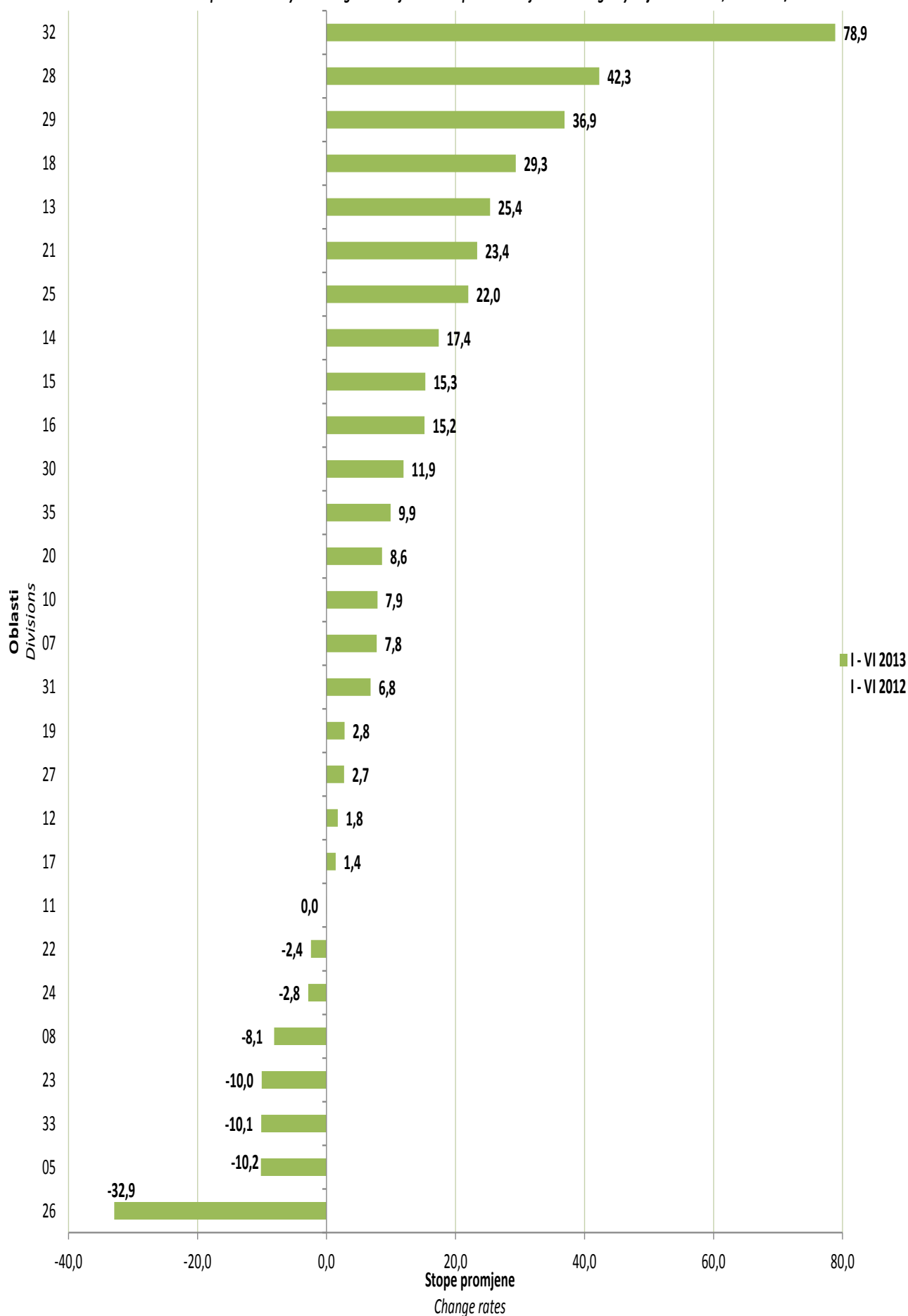

TABELA 3. IZVORNI INDEKSI OBIMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE - UKUPNO, PREMA GIG, PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD BiH 2010 (NACE Rev.2), JUNI 2013.

TABLE 3. GROSS VOLUME INDICES ON INDUSTRIAL PRODUCTION - TOTAL, PER MIGs AND KD BiH 2010 (NACE Rev.2) SECTIONS AND DIVISIONS, JUNE 2013

	Struktura Structure	V 2013 Ø 2010	VI 2013 Ø 2010	VI 2013 Ø 2012	VI 2013 V 2013	VI 2013 VI 2012	I-VI 2013 I-VI 2012	
Ukupno industrija	100,00	106,4	103,9	105,1	97,7	103,7	106,7	Total industry
Glavne industrijske grupe (GIG)								Main Industrial Groups (MIGs)
AI Proizvodi za međufaznu potrošnju	30,25	112,0	111,7	110,7	99,7	104,2	101,9	AI Intermediate goods
AE Energija	33,53	89,0	84,0	87,1	94,4	92,2	103,6	AE Energy
BB Kapitalni proizvodi	8,88	124,0	125,2	128,7	101,0	124,1	124,8	BB Capital goods
CD Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,85	112,3	107,8	89,2	96,0	87,7	97,0	CD Consumer durables
CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju	24,49	116,2	113,2	111,9	97,4	109,8	111,6	CN Consumer non-durables
Područja i oblasti KD BiH 2010								NACE Rev.2 Sections and Divisions
B Vadenje ruda i kamena	12,83	99,9	93,7	85,3	93,8	79,6	91,6	B Mining and quarrying
05 Vadenje ugljena i lignita	10,12	101,0	84,7	77,0	83,9	74,8	89,5	05 Mining of coal and lignite
07 Vadenje metalnih ruda	1,43	107,0	133,8	122,0	125,0	98,9	107,8	07 Mining of metal ores
08 Vadenje ostalih ruda i kamena	1,28	83,2	119,4	113,7	143,5	93,3	91,3	08 Other mining and quarrying
C Prerađivačka industrija	66,20	113,9	111,5	113,2	97,9	107,1	110,0	C Manufacturing
10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	10,55	106,7	104,5	109,4	97,9	114,4	105,7	10 Manufacture of food products
11 Proizvodnja pića	3,71	124,5	109,6	109,9	88,0	91,3	98,4	11 Manufacture of beverages
12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,89	68,0	71,4	95,6	105,0	81,7	101,5	12 Manufacture of tobacco products
13 Proizvodnja tekstila	3,07	118,7	114,7	143,4	96,6	134,6	125,4	13 Manufacture of textiles
14 Proizvodnja odjeće	2,35	119,5	124,7	141,4	104,4	128,4	114,8	14 Manufacture of wearing apparel
15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,68	104,6	118,3	116,4	113,1	126,1	115,7	15 Manufacture of leather and related products
16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	3,18	131,3	115,6	117,0	88,0	101,9	115,7	16 Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,01	106,9	100,9	100,1	94,4	100,2	101,9	17 Manufacture of paper and paper products
18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,37	139,3	137,2	139,1	98,5	144,0	128,3	18 Printing and reproduction of recorded media
19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	2,44	58,5	63,0	74,6	107,7	64,4	102,7	19 Manufac. of coke and refined petroleum products
20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,02	129,1	124,8	106,6	96,7	111,4	108,6	20 Manufacture of chemicals and chemical products
21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	1,07	157,5	117,9	82,0	74,9	80,1	123,3	21 Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,50	111,9	113,0	102,0	101,0	99,7	97,4	22 Manufacture of rubber and plastic products
23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,93	100,0	104,8	126,6	104,8	98,1	93,9	23 Manufacture of other non-metallic mineral products
24 Proizvodnja baznih metala	7,25	111,0	104,0	97,2	93,7	97,6	98,6	24 Manufacture of basic metals
25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,59	119,6	115,5	121,3	96,6	110,7	120,4	25 Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,44	45,3	44,6	70,0	98,5	75,2	69,3	26 Manufacture of computer, electronic and optical products
27 Proizvodnja električne opreme	1,53	106,1	109,5	101,2	103,2	101,0	99,6	27 Manufacture of electrical equipment
28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	1,87	171,5	203,1	188,1	118,4	208,9	143,2	28 Manufacture of machinery and equipment n. e. c.
29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1,43	144,2	140,3	146,8	97,3	144,0	136,6	29 Manufac. of motor vehicles, trailers and semi-trailers
30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,11	97,8	95,5	88,3	97,6	128,2	109,0	30 Manufacture of other transport equipment
31 Proizvodnja namještaja	2,58	117,8	111,2	97,0	94,4	94,1	106,8	31 Manufacture of furniture
32 Ostala prerađivačka industrija	0,26	218,9	218,0	228,8	99,6	224,2	177,8	32 Other manufacturing
33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	1,37	91,3	87,6	107,7	95,9	59,1	90,8	33 Repair and installation of machinery and equipment
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (izuzev grane 35.3 - proizvodnja i snabdjevanje parom i klimatizacija)	20,97	86,8	86,2	92,2	99,3	104,8	109,5	D Electricity, gas, steam and air conditioning supply (except group 35.3 - Steam and air conditioning supply)
35 Proizvodnja i snabdjevanje elekt. energijom i plinom	20,97	86,8	86,2	92,2	99,3	104,8	109,5	35 Electricity and gas supply

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Počevši sa saopštenjem za mart 2013. promijenjen je koncept objavljivanja rezultata indeksa industrijske proizvodnje za Bosnu i Hercegovinu. Agencija za statistiku BiH i entitetski zavodi za statistiku su uskladili prezentaciju i interpretaciju indeksa industrijske proizvodnje s onom koja je propisana EU uredbama o kratkoročnim poslovnim statistikama i preporukama Eurostata o publikovanju indeksa industrijske proizvodnje. Uredbe i preporuke su namijenjene državama članicama EU, kao i zemljama koje su u procesu pridruživanja, a u cilju harmonizovanog izračunavanja i prezentiranja ovog pokazatelja.

Stoga su svi rezultati indeksa industrijske proizvodnje (industrija ukupno, agregati po industrijskim djelatnostima i specijalni GIG agregati) u saopštenju tabelarno prezentirani u tri oblika: a) Desezonirani pokazatelji, b) Kalendarski prilagođeni pokazatelji i c) Izvorni indeksi industrijske proizvodnje. U skladu sa pomenutim preporukama, indeks industrijske proizvodnje se tumači: 1) Mjesečnom stopom rasta izračunatom iz desezoniranih indeksa i 2) Godišnjom stopom rasta izračunatom iz kalendarski prilagođenih indeksa. Iz tog razloga komentari dati na samom saopštenju ne uključuju komentare za Izvorne indekse.

Izvorni indeksi u saopštenju se prikazuju tabelarno na način na koji su prikazivani u dosadašnjim saopštenjima radi održavanja dosljednosti prema prethodno objavljenim serijama. Spomenuti koncept indeksa zadržaće se u saopštenju u dužem prelaznom periodu isključivo radi korisnika podataka koji su navikli na takav način prezentiranja indeksa industrijske proizvodnje, a koji se nije mijenjao dugi niz godina.

Usklađivanje sa statističkim konceptima EU i način prezentacije podataka će omogućiti domaćim i ostalim korisnicima neposredno poređenje podataka za Bosnu i Hercegovinu sa podacima drugih zemalja koje publikuje Eurostat na internetskim stranicama: <http://ec.europa.eu/eurostat> i <http://ec.europa.eu/eurostat/euroindicators>. Agencija za statistiku indekse industrijske proizvodnje u Eurostat dostavlja od aprila 2013.

Metod računanja i bazna godina

Indeksi industrijske proizvodnje izračunavaju se korištenjem Laspeyres-ove formule. Nova bazna godina za koju je utvrđen sistem pondera u BiH je 2010. i primjenjuje se u obračunu BiH indeksa od januara 2013. EU Uredbom (EC) No 472/2008 propisana je primjena bazne 2010 godine od januara 2013. u zemljama EU. Koncepti, definicije i metodologija koji se koriste za izračunavanje indeksa industrijske proizvodnje su usklađeni sa EU propisima u domenu kratkoročnih statistika (EU STS - Short Term Statistics).

Osnovne informacije o BiH indeksu industrijske proizvodnje i kratka metodologija prikazane su u publikaciji "Bosna i Hercegovina – Indeks industrijske proizvodnje (2013)" koja je dostupna na web stranici Agencije za statistiku BiH: <http://www.bhas.ba> sekciji industrija. Rad na izmjenama i dopunama ranije publikovanog dokumenta "Metodološko uputstva za obračun indeksa industrijske proizvodnje – (MD 09)" je u toku.

Standardi i klasifikacije

Za prikupljanje podataka, izračunavanje indeksa i objavljivanje rezultata industrijske proizvodnje od januara 2013. koriste se novi standardi: BiH klasifikacija djelatnosti KD BiH 2010 (bazirana na EU NACE Rev.2.) i BiH nomenklatura industrijskih proizvoda NIP BiH 2010 (bazirana na EU PRODCOM listi 2010).

NOTES ON METHODOLOGY

Starting with the Press Release for April 2013, the concept of publishing the results of the industrial production index for Bosnia and Herzegovina is changed. Agency for Statistics of BiH and entity institutes for statistics harmonized the presentation and interpretation of the industrial production index to EU Regulations on Short-Term Statistics and Eurostat's Recommendations on publishing the industrial production index. Regulations and Recommendations are intended for EU member states, as well as countries that are in the process of accession, for the purpose of harmonized calculating and presenting of this indicator.

Therefore, all the results of the industrial production index (total industry, aggregates by industrial activities and special MIG aggregates) are presented in a press release tables in three forms: a) Seasonally adjusted indicators, a) Working-day adjusted indicators and c) Original (gross) production indices. In accordance with the Recommendations, the industrial production index is commented by: 1) Monthly growth rates calculated from seasonally adjusted indices, and 2) Annual growth rate calculated from working-day adjusted indices. For this reason, comments given to the press release do not include comments on original indices.

In the press release, the original (gross) indices are presented in tables (in the same manner as they were presented in the former press releases) in order to maintain consistency with the previously published series. The mentioned index concept will be retained in press releases for a longer transition period, solely for data users who are accustomed to this way of presenting the industrial production index, which has not been changed for many years.

Harmonization with the EU statistical concepts and the manner of presenting the data to domestic and other users will allow direct comparison of the data for Bosnia and Herzegovina with the data of other countries which were published on the Eurostat websites: <http://ec.europa.eu/eurostat> and <http://ec.europa.eu/eurostat/euroindicators>. Agency for Statistics of BiH delivers industrial production index to Eurostat since April 2013.

Calculation method and base year

Industrial production indices are calculated using the Laspeyres formula. The new base year, for which the weighting system is established in BiH, is 2010 and it is used in calculation of BiH indices since January 2013. EU Regulation (EC) No 472/2008 stipulates the use of base year 2010 from January 2013 in EU countries. Concepts, definitions and methodology used for calculating the industrial production index are harmonized with EU Regulations in the field of EU STS - Short Term Statistics.

The basic information on BiH industrial production index and short methodology are presented in the publication "Bosnia and Herzegovina - The industrial production index (2013)," which is available on the website of the Agency for Statistics of BiH: <http://www.bhas.ba> in Industry section. Work on the amendments to the existing document "Methodological guidelines for the calculation of the industrial production index - (MD 09) "is in progress.

Standards and Classifications

For data collecting, calculating and publishing the results of the industrial production index from January 2013, new standards are used: BiH Classification of Activities KD BiH 2010 (based on the EU NACE Rev. 2.) and BiH Nomenclature of Industrial Products NIP BiH 2010 (based on the EU PRODCOM list 2010).

Na osnovu istorijskih podataka (prikupljenih i obrađenih prema ranije važećim standardima) Agencija za statistiku BiH i entitetske statističke institucije izvršili su preračunavanje mjesečnih serija indeksa industrijske proizvodnje za period 2006. do 2012. na nove standarde. Formirana je serija mjesečnih indeksa za sve te godine prema novoj klasifikaciji djelatnosti. Preračunavanje vremenskih serija izvršeno je za nivo područja i oblasti djelatnosti, te za nivo glavnih industrijskih grupa (GIG).

Prikupljanje podataka

Federalni zavod za statistiku FBiH (FZS FBiH), Republički zavod za statistiku RS (RZS RS) i Ekspozitura Agencije za statistiku BiH u Brčko Distriktu (EBD) provode mjesečno istraživanje industrijske proizvodnje na područjima njihove odgovornosti koristeći zajednički upitnik (IND-1) i usaglašeno uputstvo za popunjavanje. Kroz ovo istraživanje prikupljaju se podaci o obimu proizvodnje na nivou pojedinačnog proizvoda, definisanog u NIP BiH 2010. Statističke institucije vrše ulaznu kontrolu i editovanje ulaznih podataka koje koriste za računanje indeksa i dostavljaju podatke Agenciji. Agencija izračunava i objavljuje indekse za nivo BiH.

Rokovi dostavljanja prvih (preliminarnih) podataka BHAS-u su:

- FZS FBiH - do 17. u mjesecu za prethodni mjesec
- RZS RS - do 19. u mjesecu za prethodni mjesec
- EBD - do 18. u mjesecu za prethodni mjesec

Rok za dostavljanje revidiranih podataka je mjesec dana nakon roka za preliminarne podatke. Podaci za januar dostavljaju se sa nekoliko dana zakašnjenja zbog neophodnih godišnjih preračunavanja podataka.

Obuhvat mjesečnog istraživanja po ekonomskim djelatnostima

Indeks obima industrijske proizvodnje (IPI) obuhvata djelatnosti koje su razvrstane u sljedeća područja KD BiH 2010:

- B - Vađenje ruda i kamena
- C - Prerađivačka industrija
- D - Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom.

Saglasno EU STS propisu br. 1165/98 i 1893/2006 sljedeće djelatnosti ne ulaze u obračun indeksa industrijske proizvodnje:

Oblast 36 - Sakupljanje, prečišćavanje i snabdjevanje vodom
Grana 35.3 - Proizvodnja i snabdijevanje parom i klimatizacija

Agregati glavnih industrijskih grupa (GIG)

Indeksi za GIG agregate izračunavaju se na istim metodom kao i indeksi po djelatnostima, samo se proizvodi grupišu prema pretežnoj upotrebi proizvoda unutar oblasti i grane djelatnosti iz klasifikacije KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2). Za izračunavanje indeksa za GIG agregate (EU MIGs) primjenjuju se nove definicije radi usklađivanja sa statističkim standardima EU.

AI **Proizvodi za međufaznu potrošnju:** oblasti i grane KD BiH 2010: 07 – 09, 10.6, 10.9, 13.1 – 13.3, 16, 17, 20.1 – 20.3, 20.5, 20.6, 22 – 24, 25.5 – 25.7, 25.9, 26.1, 26.8, 27.1 – 27.4 i 27.9

AE **Energija:** oblasti KD BiH 2010: 05, 06, 19 i 35 (isključujući 35.3)

BB **Kapitalni proizvodi:** oblasti i grane KD BiH 2010: 25.1 – 25.4, 26.2, 26.3, 26.5, 26.6, 28, 29, 30.1 – 30.4, 32.5 i 33

CD **Trajni proizvodi za široku potrošnju:** oblasti i grane KD BiH 2010: 26.4, 26.7, 27.5, 30.9, 31, 32.1 i 32.2

CN **Netrajni proizvodi za široku potrošnju:** oblasti i grane KD BiH 2010: 10.1 – 10.5, 10.7, 10.8, 11, 12, 13.9, 14, 15, 18, 20.4, 21, 32.3, 32.4 i 32.9.

On the basis of historical data (collected and processed according to the previously relevant standards), the Agency and entity institutes for statistics recalculated monthly series of industrial production indices for the period 2006 – 2012, according to the new standards. Series of monthly indices were formed for all these years according to the new Classification of Activities. Recalculation of the time series is carried out at the level of the sections and divisions of activity, and at the level of the Main Industrial Groups (MIGs).

Data collection

Institute for Statistics of Federation of BiH (FZS FBiH), Institute for Statistics of Republika Srpska (RZS RS) and the Agency for Statistics of BiH Branch office in Brcko District (EBD) conduct monthly survey on industrial production in their competence areas using a common questionnaire (IND-1), as well as unified Instruction for filling in the questionnaire. Through this survey, data are collected on the production volume at the level of individual products, as defined by NIP BiH 2010. Statistical institutes perform input control and editing of input data and use it to calculate the indices and submit data to the Agency. The Agency calculates and publishes indices for BiH.

The deadlines for submitting the preliminary data to the BHAS:

- *FZS FBiH – by the 17th in a month for the previous month*
- *RZS RS - by the 19th in a month for the previous month*
- *EBD - by the 18th in a month for the previous month*

The deadline for submitting the revised data is one month after the deadline for submitting the preliminary data. Data for January are delivered with a few days of delay because of the necessary annual recalculations of the data.

Coverage of monthly survey by economic activities

Industrial production index (IPI) covers activities classified into the following sections of the KD BiH 2010:

- *B - Mining and quarrying*
- *C - Manufacturing*
- *D – Electricity and gas supply*

In line with EU STS Regulation No. 1165/98 and 1893/2006, the following activities are excluded from the industrial production index calculation:

*Division 36 - Water collection, treatment and supply
Group 35.3 – Steam and air conditioning supply*

Main Industrial Grouping (MIGs) aggregates

Indices for MIG aggregates are calculated by the same method as the indices by activities save for the fact that the products are grouped according to the predominant use of the products within the division and groups of KD BiH 2010 (EU NACE Rev. 2). To calculate the index for MIG aggregates, new definitions are applied with aim of harmonization with the EU statistical standards.

AI **Intermediate goods:** the KD BiH 2010 divisions and groups: 07 – 09, 10.6, 10.9, 13.1 – 13.3, 16, 17, 20.1 – 20.3, 20.5, 20.6, 22 – 24, 25.5 – 25.7, 25.9, 26.1, 26.8, 27.1 – 27.4 and 27.9

AE **Energy:** the KD BiH 2010 divisions: 05, 06, 19 and 35 (exl. 35.3)

BB **Capital goods:** the KD BiH 2010 divisions and groups: 25.1 – 25.4, 26.2, 26.3, 26.5, 26.6, 28, 29, 30.1 – 30.4, 32.5 and 33

CD **Consumer durables:** the KD BiH 2010 divisions and groups: 26.4, 26.7, 27.5, 30.9, 31, 32.1 and 32.2

CN **Consumer non-durables:** the KD BiH 2010 divisions and groups: 10.1 – 10.5, 10.7, 10.8, 11, 12, 13.9, 14, 15, 18, 20.4, 21, 32.3, 32.4 and 32.9.

Prikazivanje serija indeksa

U skladu sa preporukama Eurostata, desezoniranje i kalendarsko prilagođavanje se vrši metodom TRAMO-SEATS u DEMETRA okruženju na mjesečnoj seriji izvornih indeksa industrijske proizvodnje. Produžavanje serije indeksa dodavanjem novih mjesečnih zapažanja za svaki idući mjesec može, zbog karakteristika primijenjene metode, prouzrokovati ispravke već objavljenih desezoniranih i kalendarski prilagođenih indeksa za nekoliko mjeseci unazad.

Desezonirani indeksi

Pojam desezonirani indeksi podrazumijeva da su podaci prilagođeni za sezonu i kalendarske dane. U skladu s preporukama Eurostata podaci koji se upoređuju s podacima od prethodnog mjeseca (mjesečno poređenje prema terminologiji i praksi Eurostata) prezentiraju se u desezoniranom obliku indeksa industrijske proizvodnje ili iz njih izračunanih stopa rasta.

Kalendarski prilagođeni indeksi

Pojam kalendarski prilagođeni indeksi podrazumijeva da su podaci prilagođeni za uticaj kalendarskih i radnih dana. U skladu s preporukama Eurostata podaci koji se upoređuju s podacima od istog perioda prethodne godine (godišnje poređenje prema terminologiji i praksi Eurostata) prezentiraju se u kalendarski prilagođenom obliku indeksa industrijske proizvodnje ili iz njih izračunanih stopa rasta.

Indices series presentation

In accordance with the Eurostat's Recommendations, seasonal adjustment and working-day adjustment has been done by using the TRAMO-SEATS method in DEMETRA environment on the monthly series of original industrial production indices. Extending indices series by adding new monthly observations for each month could, because of the applied method characteristics, cause subsequent corrections of already published seasonally and working-day adjusted indices for several months backwards.

Seasonally adjusted indices

The term seasonally adjusted indices indicates that the data are adjusted for both seasonal and working-day effects. In line with the Eurostat's Recommendations, data that are compared with the data from the previous month (monthly comparison with Eurostat terminology and practices) are presented in a seasonally adjusted form of industrial production indices or their growth rates.

Working-day adjusted indices

The term working-day adjusted indices indicate that the data are adjusted only for working-day effects. In line with the Eurostat's Recommendations, data that are compared with data from the same period of the previous year (the annual comparison by Eurostat terminology and practices) are presented in a working-day adjusted form of industrial production indices or in their growth rates.

Izdaje i štampa Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 220 626 * Telefaks/Telefax: +387 (33) 220 622

Elektronska pošta/E-mail: bhas@bhas.ba * Internetska stranica/Web site: <http://www.bhas.ba>

Odgovara direktor Zdenko Milinović

Person responsible: Zdenko Milinović, Director General

Saopštenje priredili: Nataša Lučić, Fahir Kanlić, Belma Mesihović, Radomir Mutabdžija

Prepared by: Ms. Nataša Lučić, Mr. Fahir Kanlić, Ms. Belma Mesihović, Mr. Radomir Mutabdžija

Štampa: 150 primjeraka

150 copies printed

Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu

First Release data are also published on the Internet